

Dyslexiebeleid op de St. Bernardusschool

Wat is dyslexie?

In Nederland wordt volgens de Gezondheidsraad officieel de volgende definitie van dyslexie gehanteerd: "dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door hardnekkige problemen in de automatisering van de woordidentificatie (lezen) en/of schriftbeeldvorming (spellen)".

In verreweg de meeste gevallen van dyslexie betreft het problemen op het gebied van snel en accuraat benoemen van bekende 'talige' informatie. Denkt hierbij bijvoorbeeld aan het snel en goed benoemen van bekende voorwerpen, namen van klasgenoten, namen van de dagen van de week, namen van kleuren etc. Dit wordt ook wel het "labelen" genoemd.

In het leesproces spitst het zich toe op problemen rondom de geautomatiseerde herkenning van letters en letterclusters.

Dyslexie ontwikkelt zich op basis van een neurofysiologische beperking om de vaardigheden op te bouwen die nodig zijn om te kunnen lezen en schrijven. De stoornis zelf is niet te behandelen, maar de beperkingen van de stoornis zijn wel te beïnvloeden.

In groep 1-2 spreken we nog niet van dyslexie. Dit kan pas na minimaal 6 maanden leesonderwijs door deskundigen gediagnosticeerd worden. Het leesdossier (zie verderop in dit beleidsplan) van elk kind geeft uitsluitsel of er allereerst op school minimaal 6 maanden interventies zijn gepleegd.

Risicofactoren

Kinderen waarbij sprake is van (een van deze of een combinatie van) onderstaande risicofactoren, dienen meteen vanaf groep 1 nauwlettend in de gaten gehouden te worden en extra begeleiding te krijgen:

- Lees- en spellingsproblemen in de familie.
- Een vertraagde spraak-/taalontwikkeling.
- Opgroeien in een beperkte geletterde omgeving.
- Onvoldoende beheersing van het Nederlands.
- Hoorproblemen.
- Moeizaam kunnen onthouden en benoemen van willekeurige reeksen.

Het is van belang dat u als ouder bij een vermoeden van één van bovenstaande risicofactoren in gesprek gaat met de leerkracht van uw kind.

Aanpak van mogelijke dyslecten

Op de St. Bernardusschool hanteren we de volgende aanpak:

- Doelgericht handelen (plan, do, check, act, d.m.v. groepsoverzichten, groepsplannen, toetskalender en groepsbesprekingen).
- Zo vroegtijdig mogelijk starten met interventies om een leesdossier aan te leggen
- Kinderen laten leren in een betekenisvolle omgeving.
- Sociaal leren.

- Strategisch leren.
- Uitbreiden van effectieve leestijd: 'zoveel mogelijk leeskilometers maken'
- Er wordt van ouders verwacht dat zij thuis extra oefenen met hun kind met het lezen.

Procedure richting leesdossier

In de groepsbesprekingen tussen leerkracht en intern begeleider wordt bijgehouden welke leerlingen voor de extra meetmomenten in aanmerking komen en welke interventies moeten worden ingezet. De extra meetmomenten zijn toetsmomenten die nodig zijn voor het opstellen van een leesdossier. In ieder leesdossier wordt gevraagd naar 3 hoofdmeetmomenten en 2 goede interventieperiodes waarin aangetoond moet worden welke extra begeleiding er heeft plaatsgevonden en wat hier het resultaat van is.

De leerkracht onderhoudt het contact met ouders over het opstellen van het leesdossier.

Als aan de criteria wordt voldaan, dan wordt in overleg met ouders een leesdossier opgesteld. Belangrijk hierbij is, dat ouders bij hun zorgverzekeraar nagaan waar ze het onderzoek en de mogelijke behandeling, vergoed krijgen. Ouders moeten het onderzoek aanvragen en kiezen bij welke instantie ze dit willen doen. Wij als school kunnen hen hierin adviseren.

Het leesdossier van de desbetreffende instantie wordt door de leerkracht ingevuld (eventueel met hulp van de intern begeleider) en ouders sturen het op.

Toch vermoeden dyslexie?

Mocht een leerling niet voldoen aan de criteria, wil dit niet zeggen dat hij of zij geen dyslexie kan hebben. Het zou bijvoorbeeld kunnen zijn, dat de intelligentie (voor een gedeelte) compenserend is. In dat geval kan wel een onderzoek gedaan worden, maar wordt dit niet vergoed en ook eventuele behandelingen daarna worden niet vergoed. Mochten ouders een onderzoek willen aanvragen dan moet de school ook de overige criteria aanhouden voor het indienen (dus 3 meetmomenten met 2 goede interventieperiodes).

Afspraken voor leerlingen met dyslexieverklaring

De begeleiding van dyslectische kinderen moet volgens de Gezondheidsraad gericht zijn op:

1. het zo snel mogelijk bereiken van een zo hoog mogelijk niveau van automatisering van de woordherkenning en schriftbeeldvorming (technisch lezen en spellen);
2. het kunnen omgaan met een laag niveau van deze automatisering (compenserende strategieën);
3. het voorkomen van intellectuele achterstand in verhouding tot het geheel van de individuele mogelijkheden;
4. het voorkomen of verminderen van emotionele en sociale gevolgen.

Toetsen

- Op de St. Bernardusschool volgen we de adviezen op die worden gegeven door CITO en de orthopedagoog (denk aan: vergrote versie, meer tijd, voorlezen zonder intonatie van de toets of digitale versie, in meerdere delen afnemen).
- De toets begrijpend lezen wordt niet voorgelezen.
- In uitzonderlijke situaties kunnen we ervoor kiezen om een leerling met ernstige leesproblemen voorafgaand aan de toetsafname de teksten zelf alvast door te laten lezen, bij voorkeur op de dag waarop de toets wordt afgenomen.
- Elk schooljaar bekijkt de leerkracht samen met ouders (en de leerling) welke aanpak de leerling nodig heeft. Het hoeft niet zo te zijn, dat dit alle schooljaren gelijk blijft.

Begeleiding

Op het moment dat een leerling een dyslexieverklaring heeft gekregen, volgt de St. Bernardusschool de adviezen voor begeleiding van de orthopedagoog of psycholoog op. Wettelijk gezien hebben dyslectische kinderen geen specifieke rechten. Wel staat er vanuit het Ministerie van Onderwijs voorgescreven dat leerlingen met dyslexie in het basisonderwijs recht hebben op aanpassingen bij bijvoorbeeld de CITO-toets.

Ook in het protocol dyslexie staan adviezen voor aanpassingen.

Wij bekijken per kind, in overleg met ouders, wat hij of zij nodig heeft. Als er wordt voorgelezen in de klas, houden de leerkrachten zodanig rekening met de andere leerlingen, dat deze dit voorlezen niet als lastig ervaren.

Kurzweil

Op de St Bernardus zijn we in schooljaar 2014-2015 gestart met het programma Kurzweil. Dit is dyslexiesoftware voor leerlingen die extra ondersteuning nodig op het gebied van lezen en spelling.

Wat is er allemaal mogelijk met Kurzweil?

- ✓ Kurzweil leest tekst die op het beeldscherm verschijnt, hardop voor. Door gebruik te maken van een tweekleurige cursor (voor de alinea of de zin en een meeleescursor op het uitgesproken woord) is de tekst makkelijk te volgen.
- ✓ De leessnelheid kan worden aangepast.
- ✓ Met Kurzweil kunnen ook teksten rechtstreeks van internet worden voorgelezen.
- ✓ Naast de voorleesfunctie is het ook mogelijk om delen van teksten te markeren
- ✓ Er kunnen notities (antwoorden) toegevoegd worden.
- ✓ Het getypte werk kan direct voorgelezen worden zodat direct hoorbaar en dus controleerbaar is of dat wat geschreven moest worden ook daadwerkelijk geschreven is.

Stapsgewijs zullen we de aanwezige methodes op school inscannen en bewerken zodat de leerlingen die werken met Kurzweil het werk (deels) op de computer, met behulp van Kurzweil, kunnen maken.

In 2015 zijn alle leerkrachten van de bovenbouw en de interne begeleider geschoold in het werken met Kurzweil.